

**STRESS AND MATERNAL ROLE ATTAINMENT
IN ADOLESCENT PRIMIPAROUS MOTHERS**

BOONTA SUKHAWADEE

With compliments
of

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(MATERNAL AND CHILD NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2002**

TH

ISBN 974-04-2700-6

B๗24๙

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

2002

c.๒

4137036 NSMC / M: MAJOR: MATERNAL AND CHILD NURSING; M.N.S.
(MATERNAL AND CHILD NURSING)

KEY WORDS : STRESS / MATERNAL ROLE ATTAINMENT /
ADOLESCENT PRIMIPAROUS MOTHERS

BOONTA SUKHAWADEE: STRESS AND MATERNAL ROLE
ATTAINMENT IN ADOLESCENT PRIMIPAROUS MOTHERS. THESIS

ADVISORS:

YAOWALAK SERISATHIEN, D.N.S., SUPRANEE ATHASERI, M.Ed., YUPIN
CHANDARAGGA, M.Ed., 106 P. ISBN 974-04-2700-6

Maternal role attainment is a complex and difficult development process, which produces stress in adolescent primiparous mothers. If adolescent primiparous mothers attain their maternal role, they and their infants will have physical, psychosocial and emotional well-being. This study was descriptive research aimed to study the stress and maternal role attainment in adolescent primiparous mothers and to determine whether stress, family income, infant care experience, type of delivery, and birth weight have an influence on determining the predictive power of maternal role attainment in adolescent primiparous mothers.

The sample consisted of 150 adolescent primiparous mothers, during the 4 to 8 week postpartum period, who delivered at Ratchaburi Hospital, Banpong Hospital and Maternal and Child Hospital Health Promotion Center Region 4 Ratchaburi. The data was collected from questionnaires that elicited information on demographic data, stress and maternal role attainment in adolescent primiparous mothers. Data was analyzed in terms of percentage, means, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The findings of this study showed that stress was at a fairly low level and maternal role attainment was at a fairly good level. The aspects of maternal role gratification and maternal infant attachment were at a good level, and the aspect of maternal role competence was at a fairly good level. Multiple regression analysis revealed that stress accounted for 17.7 percent of the variance of maternal role attainment ($p < 0.01$).

The results suggested that nurses should evaluate stress and maternal role attainment in adolescent primiparous mothers in order to give knowledge, suggestions and counseling to these mothers to reduce stress and to promote maternal role attainment in the postpartum period.

4137036 NSMC/M: สาขาวิชา : การพยาบาลแม่และเด็ก ; พ.ย.ม. (การพยาบาลแม่และเด็ก)

บุญดา สุขวดี : ความเครียดและการแสดงบทบาทการเป็นมารดาในมารดาวัยรุ่นครั้งแรก หลังคลอด (STRESS AND MATERNAL ROLE ATTAINMENT IN ADOLESCENT PRIMIPAROUS MOTHERS). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เขียวลักษณ์ เสรีเสถียร, พ.ย.ค., สุปราณี อัทธเสรี, ค.ม., ยูพิน จันทร์คคะ, ค.ม. 106 หน้า. ISBN 974-04-2700-6

การแสดงบทบาทการเป็นมารดาเป็นกระบวนการที่ยุ่งยากและซับซ้อนและก่อให้เกิดความเครียดต่อมารดาวัยรุ่นครั้งแรก มารดาวัยรุ่นที่สามารถแสดงบทบาทมารดาได้ถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลให้มารดาและบุตรมีสุขภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมที่ดี การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาความเครียดและการแสดงบทบาทการเป็นมารดาในมารดาวัยรุ่นครั้งแรกหลังคลอดและศึกษาอำนาจการทำนายของความเครียด รายได้ของครอบครัว ประสิทธิภาพการเลี้ยงดูเด็กก่อน ชนิดของการคลอด และน้ำหนักแรกคลอดของทารก ที่มีต่อการแสดงบทบาทการเป็นมารดาในมารดาวัยรุ่นครั้งแรกหลังคลอด

กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นครั้งแรกที่อยู่ในระยะ 4 ถึง 8 สัปดาห์หลังคลอดที่มาคลอด ณ โรงพยาบาลราชบุรี โรงพยาบาลบ้านโป่ง โรงพยาบาลแม่และเด็กศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 4 จังหวัดราชบุรี จำนวน 150 ราย เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล ความเครียดและแบบสัมภาษณ์การแสดงบทบาทการเป็นมารดา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุและวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเครียดอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยและมีการแสดงบทบาทการเป็นมารดาในมารดาวัยรุ่นครั้งแรกหลังคลอดอยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยมีด้านความพึงพอใจใน บทบาทการเป็นมารดาและด้านการมีสัมพันธภาพกับบุตรอยู่ในระดับดี ส่วนด้านความสามารถและความมั่นใจในการแสดงบทบาทการเป็นมารดาอยู่ในระดับค่อนข้างดีและพบว่าความเครียดเป็นปัจจัยเดียวในจำนวนห้าปัจจัยที่สามารถทำนายความผันแปรของการแสดงบทบาทการเป็นมารดาในมารดา วัยรุ่นครั้งแรกหลังคลอดได้ร้อยละ 17.7 ($P < .01$)

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรประเมินความเครียดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกหลังคลอด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทการเป็นมารดา เพื่อให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือมารดาวัยรุ่นครั้งแรกหลังคลอดให้มีความเครียดน้อยลงและส่งเสริมให้มีความมั่นใจในการแสดงบทบาทการเป็นมารดาได้ดี